

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Nynäshamns kommun

*Richard Vahul
Certifierad kommunal
revisor*

*Fredrik Birkeland
Sofia Nylund
Jenny Nyholm
Revisionskonsulter*

April 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	7
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.1.	Iakttagelser	7
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper.....	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	13

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat Nynäshamns kommuns årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav om god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte fullt ut är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed. Inga väsentliga avvikelser mot god redovisningssed som påverkar rättvisande räkenskaper har påträffats.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast ”Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting”. Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-21. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-29 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-19.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef, redovisningschef och redovisningsekonom.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas inte samlat väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret. Däremot beskrivs viktiga händelser för ett antal nämnder i verksamhetsberättelserna. Kommentarer kring huruvida väsentliga händelser inträffat efter räkenskapsårets utgång har inte noterats.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning under avsnitten Framtid i verksamhetsberättelserna den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen kan med fördel göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas (enligt KRL 4:1 a), det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron uppgår, i likhet med föregående år, till 8,6 procent. I förvaltningsberättelsen finns även en omfattande beskrivning av väsentliga personalförhållanden, såsom kompetensförsörjning, chef- och ledarutveckling, arbetsmiljö och hälsa etc. samt ekonomisk redovisning med ett flertal uppgifter i form av tabeller och verbal information. Antalet anställda i kommunen har ökat med 80 personer och uppgår per sista december till 1 970 personer. Antalet årsarbetare (exkl. tim. vik.) har ökat från 1 646 till 1 711.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas, men däremot saknas nyckeltal för verksamheten. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar i viss utsträckning en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Beskrivningen omfattar i huvudsak AB Nynäshamnsbostäder men vi bedömer att utveckling har skett jämfört med tidigare år. Dock kvarstår vår rekommendation att förvaltningsberättelsen utvecklas ytterligare i detta avseende och även inkludera kommunala entreprenader.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat under avsnittet Finansiell analys, i enlighet med KRL 4.2. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Årets investeringar uppgår till 76,7 mnkr (2015: 108 mnkr), vilket ska jämföras med budget om 319,4 0 mnkr. Endast 24 procent av budgeten användes. I budgeten ingick de av

kommunstyrelsen beslutade investeringsmedel för 2016 samt tidigare års beslutade men ej förbrukade investeringsmedel per 2015-12-31. Den största budgetavvikelsen 2016 är hänförlig till verksamhetsfastigheter där budgeten uppgick till 227,9 mnkr jämfört med utfallet om 42,9 mnkr. Även inom VA-verksamheten redovisas stora avvikelser mellan budget 41,1 mnkr och utfall 10,3 mnkr.

Reinvesteringar och planerat underhåll i olika verksamhetslokaler uppgår till 22,7 mnkr.

De enskilt största investeringsutgifterna under året redovisas i tabell. De två största investeringarna är Hoxla energieffektivisering (9,2 mnkr) och Ösmo centrumlyft (6,2 mnkr). Vad gäller Hoxla energieffektivisering är projektet för tillfället avstannat, men redovisat som ett pågående projekt i väntan på beslut. Vi kommer att följa med utvecklingen och uppföljning sker i samband med delårsgranskning 2017 för att bedöma eventuellt nedskrivningsbehov. I likhet med tidigare år står kommunen inför stora investeringsbehov, främst i renoveringar av verksamhetslokaler och anläggningar.

I likhet med tidigare år påpekar vi att investeringsredovisningen kan utvecklas ytterligare genom att mer utförligt beskriva de investeringar som skett under året, förklara avvikelser mot budget samt inkludera jämförelsetal för föregående år. Nämndernas verksamhetsberättelser bör kompletteras med information om årets investeringar samt avvikelser mot budget där detta saknas.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen i en tabell med benämningen "Internredovisningens redovisade resultat". I tabellen benämns budget som kommunbidrag, vilket gör tabellen svårtolkad eftersom det inte finns någon analyserande text avseende driftsredovisningen. Det finns heller ingen sammanhållen driftsredovisning i anslutning till resultat- och balansräkningen. Upplýsningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas inte på aggregerad nivå. Upplýsningar lämnas till viss del i nämndernas verksamhetsberättelser. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns delvis. Vi har noterat felaktigheter avseende socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden.

Nämnderna visar ett sammantaget underskott mot budget om 3,5 mnkr. Tre nämnder uppvisar en positiv budgetavvikelse, medan två nämnder uppvisar en negativ avvikelse. Det är socialnämnden som redovisar den största positiva avvikelsen mot budget (6,2 mnkr) och miljö- och samhällsbyggnad som står för den största negativa avvikelsen (-8,9 mnkr).

Den driftredovisning som presenteras i förvaltningsberättelsen inkluderar interna poster, vilket blåser upp omslutningen av intäkter och kostnader. Av den orsaken går det inte att jämföra exempelvis nettokostnader mellan resultaträkningen i årsredovisningen och driftredovisningen.

Driftredovisningen kan, i likhet med vad som kommenterats de senaste fyra åren, utvecklas ytterligare genom att komplettera den analys som görs avseende externa intäkter och kostnader i avsnittet finansiell analys genom att där analysera större avvikelser mot budget. Informationsvärdet skulle öka om redovisningen koncentrerades till mindre löptext och fler tabeller och diagram i nämndernas verksamhetsberättelser.

Balanskravsresultat

Den finansiella analysen i årsredovisningen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Vi instämmer i kommunens bedömning att balanskravet har uppfyllts. Årets resultat uppgår efter justering till 17,4 mnkr (34,6 mnkr).

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt KRL 4.5 ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Under avsnittet Finansiell analys i årsredovisningen finns en utvärdering av ekonomisk ställning. Vår bedömning är att avsnittet med fördel kan utvecklas.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. I likhet med tidigare år gör dock vi bedömningen att årsredovisningen med fördel kan utvecklas.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för mandatperioden 2016-2019 innehållande en vision med underliggande plattform och ett antal kommungemensamma verksamhetsmål. Samtliga uppställda mål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen. Totalt finns 16 kommungemensamma mål inom tre målområden; ”Attraktiv och växande kommun”, ”Delaktighet och inflytande” och ”Kvalitet och effektivitet i de kommunala verksamheterna”. I förvaltningsberättelsen gör kommunstyrelsen en uppföljning av måluppfyllelsen, vilken bedöms utifrån en tregradig färgskala; ”resultatet går åt rätt håll (grön), resultatet är oförändrat (gul) och resultatet går åt fel håll (röd)”.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016. Det finansiella målet utgör en indikator till ett av de kommungemensamma målen (Mål 11).

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Utfall 2016	Måluppfyllelse, KS bedömning
Resultatet ska vara minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag (under mandatperioden).	Resultatet uppgår till 23,5 mnkr för helåret 2016, vilket är 1,7 % av skatter och generella statsbidrag.	Resultatet visar att målet inte är uppfyllt.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016.

Utifrån indikatorerna bedöms måluppfyllelsen i fyra fall gå åt rätt håll, i nio fall vara oförändrad och i två fall gå åt fel håll. Ett mål har bedömts med två olika grader (mål 16,

Nynäshamns kommun upplevs som en attraktiv arbetstagare). HME-index visar på en oförändrad men bra nivå, medan sjukfrånvaron fortsättningsvis är oroande hög.

Vi noterar att flertalet indikatorer inte har följts upp under 2016 utifrån att data såsom statistik, enkätsvar etc. inte funnits tillgängligt. Vissa mål saknar redovisade mätetal/målvärden för samtliga underliggande indikatorer, men bedömning av måluppfyllelse har ändå gjorts. Vidare noteras att bedömning av måluppfyllelse inte alltid avspeglar indikatorernas mätetal/målvärde.

3.2.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer vidare, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande kommungemensamma mål för verksamheten. Av de verksamhetsmässiga målen för 2016 är fyra uppfyllda (går år rätt håll), två inte uppfyllda (går åt fel håll) och nio delvis uppfyllda (oförändrade). Ett mål bestående av fler indikatorer har bedömts både uppfyllt och inte uppfyllt. Årets måluppfyllelse är en marginell förbättring jämfört med 2015.

Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. *Rättvisande räkenskaper*

3.3.1. *Iakttagelser*

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och budget.

Resultaträkning	Utfall 2016	Utfall 2015	Budget 2016	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	377,9	319,5	351,8	-26,1
Verksamhetens kostnader	-1 668,9	-1 503,6	-1 608,3	60,6
Avskrivningar	-53,5	-57,9	-53,6	-0,1
Verksamhetens nettokostnader	-1 344,5	-1 242,0	-1 310,1	34,4
Skatteintäkter	1 125,1	1 072,7	1 128,2	3,1
Generella statsbidrag och utjämning	246,8	217,1	226,7	-20,1
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>1 371,9</i>	<i>1 289,8</i>	<i>1 354,9</i>	<i>-17,0</i>
Finansnetto	-3,9	53,0	-24,8	-20,9
Årets resultat	23,5	100,8	20,0	-3,5

Årets resultat är positivt och uppgår till 23,5 mnkr (100,8 mnkr). Resultatet innebär en positiv avvikelse mot budget med ca 3,5 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

Nedan följer en analys av händelser och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren:

- Verksamhetens intäkter ökat med 58,4 mnkr, vilket är 18 procent jämfört med året innan. Ökningen beror framförallt på ökade driftsbidrag om 76 mnkr, varav 59 mnkr avser ökade intäkter från Migrationsverket och 14 mnkr från Skolverket. Under 2015 erhöll kommunen en återbetalning om 9,5 mnkr avseende AFA-försäkring. Inga sådana intäkter har inkommit under 2016.
- Kommunens verksamhetskostnader har ökat med 165,3 mnkr, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2015. Ökningen beror på att kostnaderna för personal inklusive pensioner har ökat med 98 mnkr motsvarande 10,7 procent jämfört med 2015 (3,8 procent). Kostnader för köp av verksamhet har ökat med 70 mnkr, framförallt hänförligt till köp av vård och omsorgsplatser.
- Årets avskrivningar är 4 mnkr lägre jämfört med 2015, då nedskrivningar gjordes motsvarande 4 mnkr.
- Finansnettot har försämrats med 56,9 mnkr jämfört med 2015. Under 2015 var de finansiella intäkterna höga beroende på engångseffekter om 61,1 mnkr avseende reavinst i samband med försäljning av pensionsplaceringar. De finansiella kostnaderna har minskat med 5,3 mnkr under 2016 till följd av minskad inlåning.
- Skatteintäkter, utjämning och statsbidrag har netto ökat med 82,1 mnkr, jämfört med 2015.

Som ett led i vår bokslutsgranskning har vi gjort en stickprovsmässig periodiseringskontroll av fakturor bokförda i december 2016 och januari 2017. Kontrollen indikerar att periodiseringarna i allt väsentligt är korrekta.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL. Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen påbörjade under 2015 komponentavskrivning på då under året aktiverade anläggningar. Under 2016 har kommunen gått igenom samtliga (förutom åtta anläggningar som enligt uppgift behöver gås igenom med verksamheten) anläggningar aktiverade mellan 2006-2014 med ett värde överstigande 1 mnkr. Sammanställning har gjorts över dessa anläggningar med komplett information om kvarvarande avskrivningstid, bokfört värde samt hur anläggningen ska hanteras i anlägg-

ningsregistret. Per 2016-12-31 har ca 54 procent av det bokförda värdet i kommunens anläggningsregister hanterats. Avskrivningar påverkade av komponentredovisningskorrigeringar uppgår till 20 160 tkr. För historiska anläggningar har en schablonmodell avseende fördelning på komponenter använts. För nya anläggningar har avskrivningstider tagits fram med stöd från andra kommuner, kommunens bostadsbolag samt RKR's rekommendationer. Ovanstående information är inhämtat i samband med granskning av anläggnings- och exploateringsredovisning 2016. Informationen framgår inte av kommunens årsredovisning.

Av årsredovisningen framgår inte hur årets uppdelning på komponenter har påverkat resultat- eller balansräkningen under 2016, vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Det finns mindre kvarstående differenser mellan huvudbok och anläggningsregister. Dessa beror delvis på korrigeringar i anläggningsregistret.
- Det finns mindre differens för årets avskrivningar mellan huvudbok och anläggningsregister. Avskrivningarna är högre i anläggningsregistret än i balans- och resultaträkning. Det finns även en differens mellan årets avskrivningar i resultaträkningen och balansräkningen. Differensen avser försäljning av Stora Vika 6:2 och beror på att belopp för inköp respektive avskrivning bokförts brutto i huvudboken, men avförs netto i anläggningsregistret.
- Det finns mindre differens mellan kundreskontror och huvudbok.
- Utestående kundfordringar uppgår till 14 523 tkr per balansdagen, varav 4 898 tkr avser fakturor förfallna äldre än ett år, vilket motsvarar 34 procent. Enligt kommunens principer ska alla kundfordringar äldre än ett år värderas på ett separat balanskonto. Värderade kundfordringar uppgår per balansdagen till - 3 045 tkr.
- En kortfristig skuld om 5,2 mnkr bedöms felaktigt klassificerad. Skulden avser erhållen deposition som till största delen avser osäker exploatering. Avtalet har tecknats 2010, vilket gör vår bedömning att skulden är att betrakta som en långfristig skuld.
- Vidare bedömer vi att behov kvarstår av att se över exploateringsredovisningen i syfte att säkerställa följsamhet till god redovisningssed. Exploatering ska vara uppdelad i avgränsade delområden för vilka nedlagda exploateringsutgifter fördelas på ett så rättvisande sätt som möjligt. En löpande resultatredovisning ska ske i takt med att försäljning av område eller delområde sker. Varje delområde ska värderas enligt lägsta värdets princip (dvs. det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde). I vår granskning av kommunens anläggnings- och exploateringsredovisning 2016 framkommer att delar av exploateringsredovisningen sker enligt ovan nämnda principer, men att det fortfarande finns delar där redovisningen av inkomster redovisas för delområden men där nedlagda exploateringsutgifter för-

delas ut först i samband med försäljning av ett delområde samt med vissa otydligheter kring vilka värderingsprinciper som tillämpats är det inte möjligt att bedöma huruvida redovisningen av exploateringsstillgångarna är rättvisande eller om ett ytterligare nedskrivningsbehov föreligger. Av granskningen framkommer att det finns behov av att se över exploateringsredovisningen bl.a. utifrån redovisningsutgifter kontra anläggningstillgångar, samt inkomster. Vår bedömning är att kommunen behöver ta fram rutiner för att löpande värdera exploateringsstillgångarna för att undersöka om nedskrivningsbehov föreligger.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd i enlighet med gällande rekommendation. Kassaflödesanalysen omfattar endast en not, vilket inte anses tillräckligt. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Kassaflödet från den löpande verksamheten har bidragit positivt med 90,2 mnkr (169,2 mnkr) och investeringsverksamheten har tagit 92,8 mnkr i anspråk (181,2 mnkr). Förändringen av likvida medel under året är 61,8 mnkr.

Vi rekommenderar, i likhet med påtalande i föregående års rapporter, att kompletterande tilläggsupplysningar bör tas fram som förklarar för läsaren vilka justeringar som gjorts, vilka det ej går att utläsa direkt ur resultat- och balansräkningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed. Vi bedömer att KRL:s krav i 8.2 samt RKR rekommendation 8.2 har följts avseende den sammanställda redovisningens räkenskaper. Årsredovisningen ger en helhetsbild av den ekonomiska ställningen och åtaganden för den kommunala verksamhet som bedrivs i egen regi eller i bolag.

I granskningen har vi noterat:

- Differens mellan inrapporterad balansomslutning avseende NYBO AB (som ligger tillgrund för den sammanställda redovisningen) och bolagets årsredovisning. Beloppet är ej väsentlig och påverkar ej resultatet eller vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.
- Att kommunen inte hanterat de obeskattade reserverna på korrekt vis. En del ska bokföras som eget kapital och en del som kortfristigt skuld avseende skatt. Hela posten är bokförd som en avsättning. Beloppet är ej väsentligt och påverkar inte balansomslutningen utan endast fördelningen på olika årsredovisningsrader. Felet påverkar ej vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.

Förvärvsmetoden med proportionell konsolidering har använts vid upprättandet av den sammanställda redovisningen. Den sammanställda redovisningen omfattar alla kommunens helägda och delägda bolag där kommunen har ett betydande inflytande.

Vi bedömer att kommunen inte till fullo uppfyller rekommendation RKR 8.1 samt 8.2 avseende gemensam förvaltningsberättelse. Vi anser att kommunen kan utveckla informationen om (tagna från RKR:s rekommendation 8.2):

- Viktiga förhållanden för bedömning av ekonomin, som inte redovisas i balans- eller resultaträkningen.
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.
- Den samlade verksamhetens förväntade utveckling.
- Andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den samlade kommunala verksamheten.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar i allt väsentligt tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

Rekommendation m.m.	Efterlevnad	Avvikelse
RKR 8.2 Sammanställd redovisning	Delvis	Förvaltningsberättelsen bör kompletteras med information om kommunala entreprenader samt information om den samlade verksamhetens utveckling, personalförhållanden och förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning.
RKR 11.4 Redovisning av materiella anläggningstillgångar	Delvis	Uppgift om nyttjandeperiod bör kompletteras i redovisningsprinciperna. Enligt rekommendationen ska kommunen från och med räkenskapsåret 2014 tillämpa så kallad komponentavskrivning. Kommunen påbörjade 2015 komponentavskrivning på då under året aktiverade anläggningar. Under 2016 har arbetet med komponentavskrivning fortskridit, men arbetet är inte ännu i mål. Arbetet med att komponentindela återstoden av anläggningarna ska enligt uppgift slutföras under 2017.
RKR Information Övergång till komponentavskrivning	Ej uppfylld	Enligt informationen är det viktigt att man bland redovisningsprinciperna upplyser om vilka avvägningar och prioriteringar man gjort och hur långt man har kommit i processen att gå över till komponentavskrivning. Lämpligen görs detta genom upplysning om vilka tillgångsslag, beloppsgränser och kvarvarande nyttjandeperioder som varit vägledande vid prioritering av vilka tillgångar som delats upp på komponenter.

Vidare saknas bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed. Inga väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats som påverkar rättvisande räkenskaper.

2017-04-04

Anders Hägg

Uppdragsledare

Richard Vahul

Projektledare